

Vertaisuus vuorovaikutuksessa

IDEA 4.5.2018 Tampere
Onni Westlund

Maa
voimistuu lapsistaan

Vertaisuudesta lastensuojelussa

- Usein sattumanvaraisesti järjestettyä.
- Työntekijöiden työyhteisöt ja työnohjaus.
- Sijaisvanhempien mentorit ja vertaisryhmät.
- Syntymävanhempien voikukkia-ryhmät ja tukihenkilöt.
- Nuorille kokemusasiantuntijaryhmät, nuorten foorumit ja päivät, veturointi-toiminta.
- Lapsille salapoliisi- ja kirahvitoiminta.
- Muuta: leirejä, kahviloita, yhteistä tekemistä & kohtaamista.

Vertaisuus vahvistaa

- Jaetut kokemukset vahvistavat ihmisten välisiä suhteita ja yhteisöjä.
- Yhteyden lisääntyessä toisiin, ymmärtää myös itseä ja muita paremmin.
- Vertaisuuden kautta:
  - Yksinäisyyden ja häpeän tunteet vähenevät.
  - Usko tulevaisuuteen ja omiin kykyihin lisääntyy.

”En olekaan mielisairas ja itsetuhoinen, vaan reagoinut normaalilla tavalla epänormaaleihin asioihin.

Helpotus, etten olekaan hullu ja yksin kokemuksieni ja muistojeni kanssa.

Lapsen tehtävänä ei ole olla aikuinen. Kiitos <3”

-Tuntematon taidegallerian vierailija, Yhdessä Koettua -kiertueella, 2017.

Vertaisarviointi, uudenlainen asiakaspalautemalli

- Taustalla ASPA-säätiön vertaisarviointimalli.
- Kehittämistyö laitoshuoltoon aloitettu vuonna 2017 yhdessä nuorten, Pesäpuun ja Jyväskylän kaupungin kanssa.
  - Lähtökohtia kehittämistyölle: vertaisuus, ennakkoluulot, vaihtelevat käytännöt, matalat odotukset ja riittämättömät resurssit.
- Keskeistä mallissa: osallisuus, turvallisuus ja valvonta.

Vertaisarviointi, uudenlainen asiakaspalautemalli

- Kehittämistyö perhehoitoon aloitettu vuoden 2017 syksyllä yhdessä nuorten, Pesäpuun ja Pohjois-Savon LAPE-hankkeen kanssa.
  - Lähtökohtia kehittämistyölle: Millaista haluamme perhehoidon olevan?
  - Lempeän lämmintä ja rakastavaa, aitoa ja inhimillistä, turvallista ja luotettavaa, yksilöä kunnioittavaa ja arvostavaa, keskeneräistä ja kehittyvää...
- Keskeistä mallissa: osallisuus, turvallisuus ja valvonta.

Vertaisarvioinnin tavoitteet:

- Lisätä lasten oikeuksien toteutumista lastensuojelun sijaishuollossa.
- Lisätä sijaishuollossa elävien nuorten hyvinvointia.
- Ehkäistä kaltoinkohtelua ja vahvistaa osallisuuden ja turvallisuuden kokemuksia sijaishuollossa.
- Tuottaa vertaisuuden kokemuksia tällä hetkellä sijaishuollossa asuville nuorille.
- Lisätä vertaisarvioitsijoina toimivien nuorten hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteiskuntaan merkityksellisen toiminnan kautta.
- Vahvistaa osallisuutta tukevan toimintakulttuurin lisääntymistä sijaishuollossa.

Vertaisarvioinnin prosessi

- Alkuinfo: Mistä on kyse? Keitä olemme ja mitä teemme?
- Arviointihaastattelut: Vertaisarvioitsijat haastattelevat nuoret yksitellen.
- Yhteenveto: Haastatteluiden vastauksista kootaan yhteenveto.
- Yhteenvetotilaisuus: Mitä haastatteluissa nousi esille?
- Mahdollinen seurantakäynti.

Onnistumisia ja yllätyksiä vertaisarvioinnissa

- Luottamuksen syntyminen lähes välittömästi.
- ”Te ymmärrätte mistä mä puhun, on paljon helpompi puhua näistä asioista semmoselle, joka tietää”.
- ”Tässä voi olla ihan chillisti ilman mitään paineita.”
- Nuorten valmius ja kyky reflektoida omaa itseä, ympäristöä ja niiden välisiä suhteita.
- ”Tuntui hienolta ja mahtavalta, kun nuoret luottivat meihin heti”.
- ”Ei hitto miten hyvä fiilis!—”
- Hyvä kohtaaminen kantoi vielä viikkojen päästä.

Eduskunnan oikeusasiamiehentoimisto

- Eduskunnan oikeusasiamiehentoimisto on perehdyttänyt kolme kokemusasiantuntijaa avuksi valvontakäynneille.
- Ensimmäinen vertaisarvioitu valvontakäynti oli 10/2017 ja toinen 4/2018.

”Koin, että pystyin antamaan kohtaamisessa inhimillisen palasen itsestäni, joka vastavuoroisesti rohkaisi nuoria kertomaan asioita luontevasti meille kaikille.”

Lopuksi

- Vertaisuuden kokemus on vahva ja sen hyödyntämisen mahdollisuudet ovat laajat.
- Usein kyseessä on kuitenkin vaativat tehtävät – tämä tulee tunnistaa.
- Valmennus ja tuki eri prosesseissa, vahva eettinen pohja.
- Vertaisuus ja ammatillisuus.
- Kaikki eivät ole kiinnostuneita vertaisuuteen perustuvasta toiminnasta ja toimintoja on monenlaisia.
- Minkälaisia mahdollisuuksia ja uhkia vertaisuuden hyödyntämiseen liittyy?

Lukemista:

- ”Te ymmärrätte mistä mä puhun” –blogikirjoitus:
<https://pesapuu.fi/2018/02/te-ymmarratte-mista-ma-puhun-vertaisarviointi-sijaishuollossa/>
- Vertaisarvioinnilla lisää osallisuutta sijaishuoltoon –lehtikirjoitus:
<http://ls24.fi/artikkelit/vertaisarvioinnilla-lisaa-osallisuutta-sijaishuoltoon>
- STM:n tiedote: http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1271139/vertaisarvioinnilla-lisaa-osallisuutta-ja-vaikuttavuutta-lastensuojelun-sijaishuoltoon
- www.pesapuu.fi
- www.yhdessakoettua.fi

Kiitos!

Laita viestiä niin jatketaan juttuja:

onni.westlund@pesapuu.fi

Seuraa kokemusasiantuntijatoimintaa:

www.facebook.com/voimavaikuttaa

Pesäpuu somessa: /pesapuu, #pesapuu
& @pesapuu

